

DELO

Izhaja enkrat mesečno.
Naročnina: 6 Din polletno.
Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Miklošičeva 22/II.

Naš simbol

Pri vseh narodih sveta imajo vojske svoje zastave, ki jih čuvajo kot največjo svetinjo, saj je to znak, pod katerim se zbirajo tisti, ki so poklicani, da branijo pred sovražnikom državo in narod. Največja sramota je za polk, če pade zastava v bitki v roke sovražnika, največja slava in čast pa, če je bila bitka končana z zmago.

Tudi naše nacionalne delavske vrste so velika armada, ki se pod svojo nacionalno delavsko zastavo bori za svoje nacionalne ideale in za socialno pravičnost delovnega ljudstva. Že desetletja se zbirajo tisoči in tisoči delavstva pod nacionalnim delavskim praporom, v senci katerega so si priborili že marsikatero lepo zmago. Zato pa tudi nacionalno delavstvo visoko dviga svoj prapor kot simbol svoje socialne borbenosti in svojega nacionalnega hotenja.

Nacionalno delavstvo svojega prapora nima od danes. Že kmalu po ustanovitvi narodne strokovne delavske organizacije so po tržaških ulicah zavihrali prapori, pod katerimi se je jugoslovensko delavstvo Trsta in okolice, zatirano in preganjano od tujih narodov, ki so se priklatili na našo zemljo, borilo za svoje narodne pravice. Po osvobojenju so se pričeli tem praporom pridruževati drugi. Posamezni polki nacionalnega delavstva — podružnice Narodne strokovne zveze — so začeli razvijati svoje zastave, katerih je danes po vsej naši širni domovini že lepo število. In tudi zveza sama ima že nekaj let svoj prapor, katerega nacionalno delavstvo posebno visoko dviga, saj mu ga je poklonil naš nepozabni viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj kot znak njegovega priznanja za veliko nacionalno in socialno delo, ki ga je nacionalno delavstvo tako pred vojno kot po vojni izvršilo.

Mnogim našim praporom se bo v nedeljo, dne 16. avgusta pridružil novi brat, Podružnica Narodne strokovne zveze na Javorniku bo razvila ta dan svoj podružnični prapor, v senci katerega bo nadaljevala svojo plemenito borbo za naše nacionalne delavske ideale. S ponosom ga bodo visoko dvigale težke, s krvavimi žulji posejane kovinarjeve roke ter ga nosile od zmage do zmage. Armada javorniških kovinarjev bo še zavestnejše dvigala svoje glave in še krepkejšo stisnila svoje pesti, da bo končno prišel tisti dan, ki ga vsi težko pričakujemo, dan, ko naš jugoslovenski delavec ne bo več samo navadna trgovska roba v rokah kapitalističnih špekulantov, temveč dostojen in enakopraven član človeške družbe.

Bitke, ki se bodo z duševnim mečem bile pod novo zastavo javorniške podružnice NSZ, ne bodo lahke, kajti sovražnik je silno močan. Toda mi se njegove moči ne bojimo, ker je tudi v nas sila. To je sila neomejenega idealizma, sila odločne volje, da moramo priti do cilja, ki smo si ga že pred desetletji začrtali. V vseh borbah za dobrobit celokupnega jugoslovenskega delavstva pa javorniški kovinarji niso sami, temveč imajo na tisoče bratov in sester, ki stoje za njimi. V vseh borbah, ki nas še čakajo, bodo poleg javorniškega prapora plapolali tudi prapori ostalih naših podružnic.

Pozdravljamo novi prapor javorniške podružnice Narodne strokovne zveze. Pozdravljamo ga kot mogoč-

Medstrokovni akcijski odbori

Obstoj strokovnih organizacij, ki bazirajo na različnih socialno-političnih strokovnih temeljih, je upravičen in utemeljen. Komur prija in je pristaš marksistične politične strokovne ideologije, se je organiziral pri marksistih, komur so všeč, krščansko socialna načela, se pridruži le tem, kdor je pa pristaš nacionalno socialistične strokovne ideologije, se uvršča pod okrilje Narodne strokovne zveze. In prav je tako. Več obstoječih pravno in strokovno utemeljenih organizacij izvršuje kontrolo medsebojnega trenja, pospešuje konkurenco v napredku, ki je danes pri tolikem številu neorganiziranih neobhodno potrebna.

En hlev in en pastir, idejna misel marksizma in univerzalnega krščanskega socializma je neizvedljiva, ob toliko različnih pogledih poedincev na razna strokovno socialna vprašanja in načinu rešitve za dobrobit skupnosti, tako z lokalnega in s splošnega vidika.

Ena sama obstoječa organizacija, po sedanjem stanju in številni moči ni kos dovršiti, in izbojevati katerikoli uspeh splošne važnosti, ako nima moralne opore pri organiziranih v drugih strokovnih organizacijah.

Zaradi trajnih neuspešnih bojev za rešitev raznih neodločljivih reform in dopolnitev obstoječe socialne zakonodaje se je porajala misel skupnega dela z medsebojno vezano strokovno podporo za koristi organizirane članstva, neglede na ideološko smer strokovnih organizacij.

Ta idealna zamisel je rodila ustanovitev takozvanega Centralnega medstrokovnega akcijskega odbora, ki bi naj vodil enotno strokovno delo s pomočjo lokalnih medstrokovnih akcijskih odborov s sedežem v raznih važnih industrijskih centrih.

Mi, oziroma naša organizacija, je šla z največjim idealizmom in optimizmom potom svojih predstavnikov v te novoosnovane odbore, misleč in verujoč, da se bo s složnim delom po enotnih pogledih in z enotno taktiliko dalo z večjim zanosom izdejskovati rešitev raznih važnih in nujnih socialno strokovnih problemov.

Tudi delavstvo je pozdravilo ta novi način strokovne borbe za pravico in poštenost. Kakor pa dobivamo poročila iz raznih lokalnih medstrokovnih odborov potom naših zastopnikov, smo spoznali, da nekateri v teh odborih niso s tolikim idealizmom šli na delo kot mi, marveč so se dogajale razne strokovno politične špekulacije in izigravanja, ki onemogočajo vsako uspešno delo.

Edino medstrokovni odbor na Javornikah si je ustvaril poslovni red, ki onemogoča medsebojna politična izigravanja in izdelal pismene smernice dela in ciljev za uspešno in dosledno delo.

Opazili pa smo, da so šli naši zastopniki v teh odborih predaleč, ker so ti odbori prevzeli domala vso strokovno politiko v roke tako, da bi čez

čas prišli lahko do spoznanja, da so obstoječe strokovne organizacije nepotrebne. To pa ni bil smisel niti cilj organizacije medstrokovnih akcijskih odborov.

Zaradi tega je neobhodno potrebno, da se reorganizira Centralni medstrokovni akcijski odbor, da se izdela pismen poslovnik, v katerem se ima točno določiti, katere agende strokovnega značaja spadajo pod odbor za skupno reševanje.

Tudi glede obveznosti in pravomočnosti sklepov Centralnega medstrokovnega odbora, je treba točno določiti, kar je potrebno tako s formalne kakor s tehnične strani. Ako bo v tem vprašanju nastala jasnost, potem ne bo več mogoče govoriti o kakem medsebojnem izigravanju in odpadli bodo vzroki za razna sumničenja.

Centralni medstrokovni odbor mora postati vodilna sila in najvišja instanca vseh lokalnih odborov in brez pristanka Centralnega akcijskega odbora ne more biti sklep lokalnega odbora za nikogar obvezen. Zaradi nejasnosti in zmede v Centralnem medstrokovnem akcijskem odboru, prihaja danes do trenja v lokalnih odborih, deloma radi strokovno prestižnih vidikov, deloma pa tudi iz popolnoma osebnih prestižnih namenov poedinih funkcionarjev.

Poudariti pa moramo v naprej, da taki prestižni strokovni ali osebni vplivi ne prihajajo z naše strani, kar smo z idealizmom in lojalnostjo v vseh odborih, potom svojih zastopnikov dokazali.

Bilo kakor bilo. To vprašanje je treba razčistiti in napraviti popolno jasnost. Priznavamo neobhodno potrebo te zamisli in neobhodno potrebo skupnega dela; treba pa je odstraniti pogoje in povode, ki uspešno delo onemogočajo in ovirajo. Zato je treba reforme, s točno določenim delokrogom za vsa vprašanja, ki spadajo v skupno akcijo Centralnega odbora, točno določitev obveznosti in pravoveljavnosti storjenih sklepov z ozirom na obstoječe strokovne organizacije, finančne obveznosti itd.

Vsekakor pa si mora Centralni akcijski medstrokovni odbor zagotoviti vodstvo in moč nad lokalnimi odbori in obveznosti sklepov le teh, ter ustvariti disciplino, ki bo vredna pomena in obstoja strokovnih organizacij.

Le na ta način je uspešno delo zasigurano.

Z anarhijo, ki je zavladovala v teh odborih, je treba v interesu stvari in radi namena, ki mu ti odbori služijo, pomesti.

Pa še nekaj! Ako se bodo ti reformirani odbori s centralo na čelu izogibali vseh političnih vprašanj, potem tudi ne bo govora o političnem prestižnem izigravanju.

Mi se zavzemamo za skupno delo, naglašujoč, da je potrebno, treba je le odstraniti vzroke o prikitem sumničenju.

Delavstvo gleda na nas in delavstvo bo sodilo, da li imamo prav, če zahtevamo jasnosti.

R—k.

Franc Osojnik II.:

Plačani dopusti

Smelo trdimo, da ima v vsaki kulturni državi delavstvo plačane dopuste, to se pravi, da ima vsak delavec v industrijskih podjetjih po gotovih letih dela, oziroma službe, gotovo dobo plačano dnino. Zakaj to? To zaradi tega, ker tudi delavec je človek in kot človek ima sveto pravico to tudi zahtevati potom tozadevne zakonodaje. Zato, da se enkrat v letu odahne od svojega trudapolnega napornega dela v rudniku ali tovarni, in to je potreba bolj kot nekdanj poprej, ker danes se zahteva veliko več stvaritve, kakor nekdanj. Fizična kakor tudi duševna moč delavca se danes veliko bolj izčrpa, kakor nekdanj in smelo trdimo, da mlajša generacija delavstva ne bo zdržala niti 50 odst. svoje delovne dobe proti starejši. To se opaza že danes povsod, v največji meri pa v rudnikih. »Čemu delavcu plačan dopust?« bo morala kdo ugovarjal. Temu naj bo povedano naslednje: Kakor je nedelja sedmi dan v tednu zato, da se odpočiješ, razvedriš in nasrkaš svežih moči za nadaljnjih šest dni dela, da občuduješ naravo, se ž njo seznaniš in jo proučiš, da se pokloniš višjemu bitju, ki ga čutiš v svoji duši nad seboj in tak se vrneš okrepan zopet na svoje delo nazaj, ne z mržnjo, ampak z veseljem, v svesti si, da si izpolnil svojo človečansko dolžnost sebi in tudi božji naravi, tako naj bi bil plačan dopust za tovarniškega delavca ali rudarja ena velika nedelja v vsakem letu svojega garanja. Delavec, rudar, bi si pošteno razvedril um in dušo, osvežil svoje telo, videl bi lahko v tem njegovem prostem času, ko bi vrgel od sebe vse skrbi, svet, videl bi naravo drugod, videl bi odnose drugih ljudi, vžljubil bi in občudoval naravne pojave drugod in vse to bi vplivalo blagodejno na njegovo dušo in čut. Vsako agilno podjetje, ki ni pasivno, bi moralo to nuditi svojemu delavstvu in delavec kot tak bi prijel zopet s podvojeno silo za delo in ne rečem, da bi produkcija ne šla še navzgor in dobiček bi bil večji.

Ker pa tega ni, se moramo šele boriti, ker od bogatinove mize ne pade niti drobtinica. Boriti se, solidarno, organizirano, kajti neorganizirane ne glas vpljočega v puščavi, ki ga nihče ne sliši in tudi slišati neče. Delavec bi se tedaj zavedal, da je on tudi del narave, del vesoljnega stvarstva, da je tudi biser, brez katerega se krona stvarstva lesketati ne bi mogla. Za danes povemo samo to, dajte nam plačane dopuste, ker smo jih potrebni, veliko bolj pa vredni.

Anketa o bratovskih skladnicah

Na povabilo ministra za gozdove in rudnike se je pred kratkim vršila v Beogradu anketa, na kateri se je razpravljalo o pravilniku o volitvah delegatov v krajevne in glavne upravne in nadzorne odbore bratovskih skladnic in o volitvah članov sodišča rudarskega zavarovanja. Na tej anketi so bila glede volitev v bratovske skladnice sprejeta sledeča glavna načela:

Pravico postavljanja kandidatnih list imajo samo rudarske delavske in nameštene strokovne organizacije ter polnopravni člani krajevnih bratovskih skladnic. Kandidatna lista mora biti podpisana od tajnika in pred-

16. avgusta
vsi k razvitju prapora
na Javornik!

sednika krajevne strokovne organizacije, ako listo predlaga organizacija. Če predlagajo listo rudarji izven strokovne organizacije, potem mora podpisati listo: 1. Na rudnikih do 200 rudarjev-članov bratovske skladnice četrtina delavcev, ki so polnopravni člani bratovske skladnice; 2. na rudnikih z 200 do 500 člani petina; 3. na rudnikih s 500 do 1000 člani šestina in 4. na rudnikih s preko 1000 člani desetina polnopravnih članov.

Socialno zavarovanje v l. 1935

Na dvajseti mednarodni konferenci dela v Ženevi je podal g. H. Butler, ravnatelj Mednarodnega urada dela, poleg drugega tudi obširno poročilo o stanju socialnega zavarovanja v svetu leta 1935. Iz tega poročila posnemamo nekaj zanimivejših stavkov.

Po svetovni vojni, pa vse do leta 1929, smo mogli opaziti neprekinjen razvoj socialnega zavarovanja ne samo v Evropi, ampak tudi v mnogih izvenevropskih državah. Gospodarska kriza je povzročila zastoj v tem razvoju, pozneje pa celo nazadovanje. V letih od 1932. do 1934. je bilo sprejetih le malo novih zakonov. Število zavarovancev je zelo nazadovalo, ker brezposelni niso mogli plačevati svojih prispevkov. Dohodki zavarovanja so bili v stalnem padanju. Izdatki nosilcev zavarovanja za bolezen in onemoglost pa so bili vedno večji, posebno v onih državah, ki nimajo zavarovanja za primer brezposelnosti. Radi takih okoliščin so v mnogih državah v znatni meri zmanjšane dajatve in uvedeni so strožji pogoji za pridobitev pravice do podpore. Kljub temu pa obvezno zavarovanje ni opuščeno. V teku leta 1934. se je pričelo stanje zavarovanja popravljati. Še v večji meri se je to poplavljanje nadaljevalo v letu 1935. Čeprav so v posameznih državah bile podvzete razne mere, ki so imele značaj omejevanja, vendar te niso bile znatne; moglo bi se celo trditi, da se je razvoj gibal v nasprotni smeri. V Avstraliji, Belgiji, Franciji, Veliki Britaniji, Italiji, na Švedskem in v Urugvaju so bile dajatve povečane ali je bilo pa olajšano pridobivanje pravice do podpore. Mogoče še bolj hrabrijno mnogoštevilni znaki stremeljenj, da se socialno zavarovanje razširi in utrdi. Tako je n. pr. v Zedinjenih državah Amerike z zakonom o socialni varnosti (Social Security Act) ustvarjeno zavarovanje za starost za približno 25 milijonov delojemalcev. Za to zavarovanje se plačujejo prispevki, vsebuje pa tudi posebne odredbe za železničarje. Razen tega pa ta zakon predvideva tudi podporo za primer brezposelnosti. V Svobodni državi Irski je bil sprejet zakon o obveznem zavarovanju za življenje za vse delojemalce. V Ekvadorju je bil ustanovljen državni urad, ki ima nalogo izvesti obvezno zavarovanje za primer nesreče, starosti in bolezni za vse prebivalce, ki oddaja svojo delovno silo v zakup. Tudi v Boliviji, Braziliji, Estoniji, Italiji ter na Holandskem in Norveškem, se je socialno zavarovanje izboljšalo. Mnoge vlade trenutno razpravljajo o socialnem zavarovanju. Tako n. pr. namerava avstralska zvezna vlada ponovno pričeti s pripravami za uvedbo socialnega zavarovanja za vso državo. Odpor za socialno zavarovanje brazilske narodne skupščine je odobril načelo obveznega zavarovanja za primer onemoglosti, starosti in smrti za vse delojemalce v industriji in obrti. Na Kitajskem, Finskem, v Kanadi, Letoniji, Mehiki, Novi Zelandiji, na Norveškem, v Peruju in v Južnoafriški Uniji se pripravljajo zakoni o socialnem zavarovanju z večjim ali manjšim področjem izvedbe.

Tudi poslovanje nosilcev socialnega zavarovanja je bilo v letu 1935. na poti izboljšanja. Padanje števila zavarovancev in prispevkov se je v večini držav zaustavilo, jasno se opa-

ža porast članstva in dohodkov zavarovanja, čeprav še v glavnem niso dosežene številke iz leta 1929. in 1930. Članstvo in dohodki so zrasli n. pr. v republiki Čile, v Veliki Britaniji, v Italiji, na Japonskem, Norveškem, Švedskem, Madžarskem, v Urugvaju in v Rusiji. medtem ko v Avstriji, Franciji, na Češkoslovaškem in v Jugoslaviji kriza še ni prebrojena.

Mednarodna konferenca dela

Dvajseta mednarodna konferenca dela, ki je zasedala v Ženevi od 4. do 24. junija t. l., je bila radi velikega števila delegatov, do sedaj najboljše obiskano zasedanje Mednarodne organizacije dela. Konferenci je prisostvovalo 418 polnomočnih predstavnikov iz 51 držav. Od teh je bilo 91 vladnih delegatov, 35 delodajalskih in ravnateljskih delojemalskih ter skupno 257 ekspertov.

Za časa trajanja konference je pristopil kot novi član mednarodnega urada dela Egipt, zaradi česar šteje sedaj mednarodna organizacija dela 62 držav-članic. Štiri od teh niso članice Društva narodov in sicer: Egipt, Brazilija, Japonska in Zedinjene države Amerike. Ruska delegacija je bila na letošnji konferenci večja od delegacije prejšnjih let, ko je Rusijo zastopal samo vladni delegat. Letos je bil v Ženevi poleg vladnega delegata tudi delavski predstavnik s tremi eksperti. Italija letos konferenci ni prisostvovala.

Za predsednika konference je bil izvoljen g. C. V. Bramsnaes, vladni delegat Danske, za podpredsednika pa gg. Winant (Združene države Severne Amerike) od vladne skupine, Vanek (Češkoslovaška) od delodajalske skupine ter Mertenc (Belgija) od delojemalske skupine.

Na dnevnem redu so bila v drugi diskusiji naslednja vprašanja: ureditev raznih posebnih sistemov regrutiranja delavcev v kolonijah; plačani dopusti; skrajšanje delovnega časa v štirih industrijskih panogah (javna dela, stavbarstvo, železo in jeklo, premogokopi). Prvič se je razpravljalo o delovnem času v tekstilni industriji ter o varnosti v stavbarstvu. Razen tega se je še razpravljalo o poročilu ravnatelja mednarodnega urada dela ter o raznih drugih poročilih kot o delavcih-izseljencih, o vprašanju delojemalčeve prehrane, o izvedbi ratificiranih konvencij, o opitju in delaveh, o kolektivnih pogodbah itd. Razprava o poročilu ravnatelja mednarodnega urada dela je trajala nekoliko dni ter je v njej nastopilo 65 govornikov.

Konferenca je sprejela s potrebno dvetretinsko večino tri načrte konvencij in dve priporočili. Sprejete so bile naslednje konvencije: ureditev raznih sistemov regrutiranja delavcev, skrajšanje delovnega časa pri javnih delih ter plačani dopusti. Sprejeti priporočili se nanašali na postopno ukinitve regrutiranja delavcev ter na plačane dopuste.

Načrti konvencij o skrajšanem delovnega časa v industriji železa in jekla, v premogokopih, v stavbarstvu in pri tehničnih delih, niso dobili po-

V glavnem se lahko trdi, da je položaj socialnega zavarovanja v letu 1935. daleko povoljnejši, kot pa je bil v katerikoli perijodi od leta 1929 do danes. Zato je upravičena nada, da prihaja doba novega napredovanja, posebno v izvenevropskih državah, doba, v kateri skrbi gospodarskega značaja ne bodo več igrale one vloge kot poprej.

trebno dvetretinsko večino. Načrt o skrajšanju delovnega časa v tekstilni industriji je bil odklonjen, vendar je pa bil z dvetretinsko večino sprejet sklep, da se to vprašanje ponovno postavi na dnevni red konference leta 1937. Razen tega je bil storjen tudi sklep (v obliki resolucije) za tekstilno industrijo ter vso ostalo, za katero skrajšani delovni čas ni bil sprejet, da se s tem vprašanjem ukvarjajo posebne tehnične konference, ki jih bo sklical upravni svet mednarodnega urada dela. Nadalje je konferenca sklenila (s 109 glasovi proti 3), da se stavi na dnevni red prihodnje konference (1937) vprašanje zaščite v stavbarstvu. Vlade bodo prejele vprašalno polo o reguliranju tega vprašanja.

Razen omenjenega so bili storjeni še razni sklepi o svobodi združevanja, o opitju in delaveh, o prehrani delavcev, o sklicanju gospodarskih konferenc ter o vprašanju beguncev.

Posebno važna naloga konference je proučevanje vprašanja izvedbe ratificiranih konvencij. To je dolžnost posebne konferenčne komisije. Po tem vprašanju bi bile morale poediti vlade predložiti 630 poročil; predloženih pa je bilo 620. To je rezultat, kakršen do sedaj še ni bil dosežen. Pri letošnjih poročilih se je posebno čutil blagodejen vpliv konference dela ameriških držav, ki so članice Mednarodne organizacije dela, in ki se je vršila v januarju letošnjega leta v Santiagu.

Odveč bi bilo naglašati, kako važno je proučevanje sprovedbe raznih konvencij. Kajti, mednarodno delovno pravo, ki ga je ustvarila konferenca dela, ne sme ostati mrtva črka na papirju, temveč ga je treba tudi v vseh državah članicah v resnici izvesti. V zvezi s tem naglašajo poročila komisije izredno važnost konference inspektorjev del iz raznih držav. Ena takih konference se je že vršila v Hagu, druga bo pa v kratkem sklicana. Poročilo komisije, v katerem je tudi zapopadna inicijativa, da se na prihodnji konferenci dela l. 1937. iznesejo tudi statistična poročila inspektorjev dela držav-članice Mednarodne organizacije dela, je konferenca sprejela.

Ob zaključku konference je ravnatelj urada g. Butler še govoril o štirideseturnem delavniku. Ideja osemurnika je bila sprožena že pred 70 leti, vprašanje štirideseturnega delovnega tedna pa je bilo sproženo leta 1931. Danes jo v celoti ali delno izvaja pet držav-članice Mednarodne organizacije dela. Izgledi, da se bo to pričelo izvajati tudi v drugih državah, niso slabi.

Kakšna bo bodočnost

Ogromna večina delavstva preživlja najtežje dneve borbe za obstoj, borbe za kosček kruha in borbe za upoštevanje v človeški družbi. Brezposelnost, ta moreča resnica, daje mnogim povod za najgrše izkoriščanje. Značilno je, da se v tem pogledu dela popolnoma po trgovsko-spekulativnih načelih: Čim več blaga na trg, tem cenejše, čim večje povpraševanje po blagu, tem dražje!

S človeškim blagom, s pridnimi in žuljavimi rokami se dela po istem načelu. Čim več brezposelnosti, torej čim več pridnih in potrebnih na delovnem trgu, tem nižja mezda, tem nižja odškodnina, ker je bore malo povpraševanja.

Ali je ta spekulativni način v skladu s poštenostjo in v skladu s človeškim dostojanstvom, o tem se ne vprašuje, o tem se ne vodi računa. Kalkulacija svinčnika, ugotovljene suhoparne številke, to je merodajno ne glede na družbo in na splošen dobrobit naroda.

Kam bo tak način zapostavljanja širokih delovnih mas pripeljalo? Ali res ni nikogar, da bi ob dvanaesti uri zajezil tako nečloveško ravnanje? Ali se hoče res do skrajnih mej izkoristiti in brezobzirno zapostaviti tisti del naroda, ki potrpežljivo in s samozatajevanjem čaka in upa na odrešenika?

Če se poraja nezadovoljstvo, če se pričena godrnjanje ali slično, se kaj rado proglasa take ljudi za družbi nevarne elemente. Taki očitki se prav radi delajo poštenemu brezposelnemu narodno zavednemu delavcu, ki si je upal dati svojemu nezadovoljstvu nad obstoječimi razmerami duška v nekoliko vidnejši obliki. Saj nam je znan slučaj iz zadnjega meznega gibanja, ko se je nekega bolj glasnega delavca proglasilo in hotelo žigosati za silno nevarnega človeka, čeprav je star nacionalist in podstarosta »Sokola«. Vsa taka sumničenja imajo samo špekulativni namen. Zakriti hočejo nesocialno in brezsrčno naravo onih ljudi, ki hočejo iz bede drugih kovati svoj osebni kapital.

Daleko smo od tega, da bi se ogrevali za destruktivno delovanje nekaternikov, še dalje pa od tega, da bi zagovarjali ali odobraval destruktivno propagando ali celo taktiko onih, ki ne želijo narodu dobro. Vendar pa je le treba strogo ločiti destruktivne elemente po prepričanju od onih, ki so samo nezadovoljni z današnjimi slabimi razmerami.

Razumljivo je, da ekstremistična gesla vlečejo, saj po prepričanju nezadovoljni elementi apelirajo na najnižje človekove instinkte v borbi proti stanju, ki ga delavstvo noče in ne more več prenašati. Takim izražam mi slediti ne moremo in nečemo, ker smo mnenja in prepričanja, da se bo končno le pristopilo z vso resnostjo k reformaciji in reorganizaciji današnjega gospodarskega problema, ki je vse preveč in skoro ves v rokah privatno špekulativne inicijative.

Destruktivni elementi se pasejo na upravičenem nezadovoljstvu in na neurejenosti na delovnem trgu. Urediti je delovne pogoje, racionalno razdelitev dela in odpraviti brezposelnost, pa bo vsakega destruktivizma konec.

Socializem pred vojno je le s težavo utiral pot k podvigu in moči, ker se zadovoljni in dobro plačani delavec ni imel časa brigati za to, udeleževal se je na vso moč v nacionalno-kulturnih akcijah.

Ob dobri in dosledni volji se da tudi danes ustvariti predpogoje usmeritve delovnih mas za druge socialno-kulturne namene, nego da se delavstvo nezadovoljno ogreva za razne krive teorije in podvige.

S to željo stopamo pred odločilne faktorje in jih rotimo, da ob dvanaesti uri store vse, da bo delavec lahko prenehal z večnim povpraševanjem: Kakšna bo bodočnost? P—k.

Oddaljenost sonca od zemlje. Sonce je od nas oddaljeno 149 milijonov kilometrov. Svetloba, ki od sonca prodira do zemlje z brzino 300.000 km na sekundo, prebije to razdaljo v osmih minutah. Ta ogromna razdalja nam bo razumljiva, če jo primerjamo s časom, v katerem bi jo prevozil vlak, ki napravi 60 km na uro ali 1 km vsako minuto. Od zemlje do sonca bi rabil 103.472 dni ali 283 let! Cena vožnje za to razdaljo bi pri današnji železniški tarifi za potniški vlak znašala okrog 45 milijonov dinarjev.

Šesturnik v Ameriki

Društvo Kellogg, podjetje živežne industrije, ki ima največji obrat v Battle Creeku (Michigan), je l. 1930. uvedlo za poskušnjo šesturni delovnik s štirimi izmenami delavcev. Izkušnja, ki si jih je podjetje tekom štirih let pridobilo, so napotila podjetje, da je definitivno upeljalo šesturni delovni dan z enako dnevno mezdo, kakor je leta 1930. znašala za osemurni delavnik.

V nekem drugem velikem podjetju, »Goodyear Rubber Co«, Akron (Ohio), je bil s posebnim sporazumom uveden 36-urni delovni teden v obratu za proizvodnjo gumijastih obročev. Za ostale obrate tega podjetja je bila sporazumno določen tri-deseturni delovni teden.

Za nas se to sliši kot pravljica iz devete dežele, saj imamo še celo vrsto podjetij, kjer mora delavstvo zakonito določiti o osemurnem delavniku izbojevati s stavkami in drugimi akcijami. Edino od organizacijske zavednosti našega delavstva je odvisno, če bomo tudi pri nas kaj sličnega dosegli.

Še enkrat - beseda o dimnikarjih

Ko smo pred časom pisali o vprašanju dimnikarskih pomočnikov, smo bili trdno prepričani, da nam o tem vprašanju ne bo treba več pisati, misleč, da bodo naše besede kaj zalegle in da bodo dimnikarski mojstri končno vendarle uvideli, da so na krivi poti. Danes pa moramo žal ugotoviti, da smo se prevarili. Mojstri ne samo, da niso zapustili krive poti, temveč so še bolj zabredli v blato.

O neurejenih razmerah, v katerih se danes še vedno nahajajo dimnikarski pomočniki, ne bomo pisali, ker smo to že obširno opisali v aktu, poslanem onim, ki so poklicani, da napravijo končno red. Smatramo pa za svojo dolžnost, da zopet pišemo o njih dimnikarskih pomočnikih, ki so dne 1. aprila t. l. stopili v službo pri državni železnici in ki so največji trn v peti tistih mojstrov, ki vidijo na svetu samo sebe in nikogar drugega.

Da je bilo že pred aprilom in tudi pozneje mnogo letanja in pritiskanja kljuk s strani nekaterih mojstrov je že znano. Kako so si mojstri v prizadevanju, da odvezame kruh onim, ki so prišli do njega potom državne službe, ogledovali našo jugoslovensko prestolnico, tudi dobro vemo. Zanimivejšje od vsega tega pa so lažne vesti, ki jih stalno širijo s prozornim namenom, da bi oplašili one, ki so se postavili v službo države.

Ko vse pritiskanje kljuk in vozačenje v Beograd ni nič pomagalo, so začeli širiti neresnične vesti, da imajo že v rokah ministrski odlok, da državne železnice dimnikarskih del ne smejo opravljati v lastni režiji in da bodo zato vsi pomočniki, ki so pri njej uslužbeni, odpušteni. Da bi bila stvar še bolj efektivna so še raztrabili, da ne bo niti enega odpusčenega dimnikarskega pomočnika smel sprejeti v delo moister iz Dravske banovine. V javnosti so delali nerazpoloženje s tem, da so širili laži o skrajno mizernih plačah pomočnikov pri železnici ter o njihovem silnem nezadovoljstvu. Pomočnikom samim pa sedaj zopet prerokujejo odpust z oktobrom in če ne bo nič oktobra, prav gotovo z decembrom, pa če takrat ne bo nič, si bodo izmislili april itd. Pri izmišljanju so izredno vztrajni, bolj kot so pa bili pri delu takrat, ko so se še igrali z železniškimi objekti. Še več takih cvetk bi lahko nanizali, vendar se nam zdi škoda črniti in papirja.

Gospodje mojstri! Prenehajte z beganjem ljudi in s širjenjem neresničnih vesti. Brigajte se raje za vaše poslovne knjige, da ne bo »pomot« pri davčnih prijavah. Pomočnike pa pustite pri miru, ker jim ne boste prišli do živega. Tudi za njihove plače vam ni treba skrbeti, kajti te so mnogo, mnogo boljše, kot pa so bile plače, ki ste jih dajali in jih še dajete sedanjim pomočnikom vi. Skrb za odpust pa prepustite mirne duše železnici, ki bo svoje dimnikarje upokojila in ne odpustila takrat, ko bodo dozoreli za upokojitev. Do takrat pa je še okrog trideset let!

Mladinski mirovni kongres

V času, ko je vojna nevarnost največja, je razumljivo, da se z druge strani pojavi reakcija, torej v tem primeru živa potreba po organiziranem miru. Letos se vrši v Ženevi splošni mirovni kongres, o čemer smo že čitali v dnevnem časopisu. Iz časopisnih vesti se je dalo razbrati, da priprave za ta kongres ne gredo v praveu, kakor bi bilo želeli.

V vodstvu so se pojavile neke motnje, zaradi česar je bil kongres prenešen iz Ženeve v Bruxelles. Pa to mimogrede. Nas zanima predvsem mladinski mirovni kongres, ki bo brez dvoma v Ženevi in to od 31. avgusta do 7. septembra t. l.

V Ljubljani je prvi započel akcijo za udeležbo akademski akcijski odbor, ki je sklical sestanek vseh mladinskih organizacij in tudi druge, ki se zanimajo za mirovni problem. Na tem sestanku je bil izvoljen ožji delovni odbor, ki ima nalogo organizirati vse potrebno ter omogočiti slovenski delegaciji udeležbo na mladinskem mirovnem kongresu v Ženevi.

Dosedanje priprave trajajo že nad 14 dni in to brez vidnejših uspehov radi prepovedi pokrajinske konference, ki je bila sklicana v Ljubljani. Na njej bi se določila delegacija za Dravsko banovino. Ker ni bilo konference je vse delo zaostalo, ne samo v Ljubljani, ampak tudi v ostalih naših mestih, kjer že obstojajo odbori za mirovni kongres. Iz pojasnil, ki jih je kongresni odbor dobil pri oblasteh, je razvidno, da smatra oblast te priprave za levičarsko akcijo. Kdo vodi te priprave drugje, nimamo točnih informacij; v Ljubljani je ta sum gotovo odveč. Prvotno je v Ljubljani priglasilo svoje sodelovanje 32 organizacij, izmed katerih ni nobena komunistična, če iz vzamemo del akademske mladine. Po znani »Slovenčevci« objavi o pripravah za mladinski mirovni kongres so vsa katoliška društva odpoklicala svoje zastopnike iz akcijskega odbora, poleg tega še nekatera druga društva, ki so se dala zapeljati po »Slovenčevci« informaciji.

Nam se ne zdi tako važno, kdo kongres organizira. Važnejše je, kako bo ta kongres organiziran in kateri narodi sodelujejo. Točno nam je znano, da so pozvane na ta mirovni kongres vse mladinske organizacije sveta, da skupno manifestirajo voljo do miru, ki je predpogoj mednarodnega stanja in notranje okrepitev predvsem malih narodov.

Socialno slovstvo

Nezaposlenost. Ispitivanje stvarnog stanja njegovih uzroka i posledica (s naročitim obzirom na jugozapadne krajeve). Sarajevo 1936.

Pod gornjim naslovom so izšle pred kratkim v Sarajevu tri brošure, ki nazorno dokumentirano z mnogimi statističnimi podatki obravnavajo problem brezposelnosti v jugozapadnem delu naše države. Prva knjižica obravnava stanovanjski problem brezposelnih delavcev, druga prehrano in potrošnje mleka, tretja pa vprašanje oblačila, perila in obuvala. Knjižice sta napisala Vladeta Bilbija in Branko Tadić, izdala jih pa je Delavska zbornica v Sarajevu. Risbe, s katerimi so knjižice ilustrirane, je izdelal Roman Petrović.

Poslovno poročilo glavne bratovske skladnice v Ljubljani za leto 1935.

Glavna bratovska skladnica je pred kratkim izdala obširno, tiskano poslovno poročilo z dragocenim statističnim materialom, ki zgovorno prikazuje današnje težko stanje bratovskih skladnic. Nekaj izvlečkov iz poslovnega poročila bomo objavili tudi v našem listu.

Filip Uratnik: Tri sanacije pokojninskega zavarovanja rudarjev. Maribor 1936.

Tajnik ljubljanske Delavske zbornice g. Filip Uratnik je napisal pod gornjim naslovom kratko, 16 strani obsegajočo brošuro. V njej temeljito obravnava pereči problem sanacije bratovske skladnice. Nazorno prikazuje žalostno dejstvo, da vse dosedanje »sanacije« prav za prav pomenijo popolno katastrofo rudarskega zavarovanja. Dokaz temu je dejstvo, da je bila n. pr. ljubljanska Glavna bratovska skladnica, ki je bila že precej hudo ogrožena, z novo ureditvijo oškodovana za poltretji milijon dinar-

jev! Za novo »sanacijo«, ki smo jo tudi v našem listu že objavili, pravi avtor dobesedno: »Ako je bila prva »sanacija« bratovskih skladnic dokaz za popolno nerazumevanje in neuvaževanje važnih in kričečih socialnih potreb, je ta druga sanacija ponoven, nezasiščen primer neuvaževanja teh potreb in uvaževanja pritožb, iznešenih s strani poslodavcev...« Ob koncu obravnava g. Uratnik vprašanje, kako naj se pomaga Glavni bratovski skladnici, da bi postala likvidnejša. Postavlja zahtevo po ponovni novelizaciji uredbe o osrednjem fondu za sanacijo bratovskih skladnic, in sicer v smislu najnovejšega predloga Glavne bratovske skladnice v Ljubljani. Nimamo sicer jamstva, da je to popolna sanacija rudarskega zavarovanja, pač pa je gotovo, da je to vsaj etapa v praveu sanacije.

Naš pokret

Rudarji TPD zopet v mezdnem gibanju

Delavske strokovne organizacije kot druga pogodbeni stranka, so s 1. avgustom t. l. odpovedale kolektivno pogodbo pri Trboveljski premogokopni družbi. Vzrokov za odpoved kolektivne pogodbe je bilo več, med drugimi tudi dosledno nižanje mezd potom novih akordov. Delavstvo zahteva energično ureditev sporih vprašanj potom nove kolektivne pogodbe, ker upa, da se bo z novo kolektivno pogodbo položaj rudarjev pri TPD vsaj malo izboljšal. Dne 10. avgusta so se vršila na Rudarskem glavarstvu v Ljubljani prva pogajanja, o katerih je bil oblastveno izdan naslednji komunike:

Na poziv Rudarskega glavarstva v Ljubljani se je danes (10. avgusta) vršil sestanek med predstavniki TPD in zastopniki delavskih organizacij, da se posvetujejo o položaju, ki je nastal v revirjih TPD zaradi odpovedi kolektivne pogodbe in od strani TPD napovedane reorganizacije rudniških obratov. Po temeljiti razpravi sta se obe stranki sporazumeli na naslednje:

1. TPD odloži za 15. avgust napovedane redukcije delavstva.
2. Delavski zastopniki bodo pospešili informativne sestanke z delavstvom tako, da se bodo mezdna pogajanja vršila 26. avgusta 1936.
3. TPD kakor tudi delavski zastopniki izjavijo, da bodo storili vse, da se pri napovedanih pogajanjih doseže obojestransko zadovoljiv sporazum.

V zvezi z započetim mezdnim gibanjem je Medstrokovni akcijski odbor v Ljubljani razposlal vsem podružnicam, odn. krajevnim organizacijam Narodne strokovne zveze, Zveze rudarjev Jugoslavije in Jugoslovanske strokovne zveze na območju revirjev TPD okrožnico z vsemi potrebnimi navodili. Pozivamo podružnice NSZ, da se po listi strogo in točno ravna.

Delovanje CTO

Centralni tarifni odbor za tekstilno delavstvo v Dravski banovini je že pred časom končal definitivno redakcijo načrta za skupno kolektivno pogodbo tekstilnih podjetij Dravske banovine. Načrt z izdelano tarifo je bil poslan vsem delavskim strokovnim organizacijam, ki imajo včlanjeno tekstilno delavstvo, nadalje vsem tekstilnim podjetjem ter kraljevski banski upravi v Ljubljani. Slednje je zaprosil, naj čimprej razpiše razpravo. Prva razprava je tudi že razpisana ter se bo vršila 14. avgusta t. l. na banski upravi v Ljubljani. Na razpravo so poleg delavskih zastopnikov povabljeni tudi vsi podjetniki.

Kakor vse kaže, se bo s prvo razpravo pravo delo za kolektivno pogodbo šele pričelo. Mnogi podjetniki se namreč nikakor ne morejo sprijaz-

niti z mislijo, da je končno vendarle treba urediti mezdne in delovne pogoje tekstilnega delavstva. Več podjetnikov je takih, ki sicer kolektivni pogodbi ne nasprotujejo, bodo pa predlagali gotove spremembe. Gospod Hutter iz Maribora pa je že izjavil, da se z načrtom kolektivne pogodbe popolnoma strinja.

O poteku pogajanj bomo poročali v prihodnji številki našega lista.

Iz podružnic

GORJE PRI BLEDU.

Shod narodnega delavstva. Podružnica Jesenice je sklicala dne 19. julija shod v Sokolskem domu v Gorjah za tamošnje nacionalne delavce. Shod je bil zelo dobro obiskan ter so navzoči pod predsedstvom tov. Berganta pazno sledili temperamentnim izvajanjem delegata centrale tovariša Rupnika. Govornik se je dotaknil vseh aktualnih problemov, ki so v tesni zvezi z narodnim strokovnim pokretom in živo dokazal potrebo organizacije v težkem boju delavstva za obstanek. Govornika so navzoči nagradili s splošnim priznanjem in vzklkali solidarnosti, ki je delavstvu neobhodno potrebna. Tovariš Bergant je ob zaključku izgovoril še nekaj iskrenih in krepkih besed, nakar se je zelo dobro uspeli shod dostojanstveno zaključil. Želimo še več shodov.

HRASTNIK

Tridnevna stavka pri rudniku. V hrastniškem rudniku je dne 7. julija t. l. spontano izbruhnila stavka, v kateri je stakvalo okrog 580 hrastniških rudarjev. Povod stavki je bila nerazumljiva trma lokalnega obratnega ravnateljstva, ki je odbilo upravičene delavske zahteve. Večinoma so se te zahteve nanašale na točno izvajanje nekaterih točk kolektivne pogodbe, ki so se s strani obratnega vodstva krčile. Več vprašanj pa je bilo popolnoma lokalnega značaja. Tako n. pr. so se rudarji pritoževali zaradi načina zaposlitve na separaciji i. dr. Med stavko so se vršila pogajanja pri obratnem ravnateljstvu, ki pa niso imela uspeha. Zato so se vršila dne 9. julija pri centrali TPD ponovna pogajanja pod vodstvom rudarskega glavarja g. ing. Močnika, ki so bila uspešno zaključena. Družba je ugodila vsem glavnim delavskim zahtevam. Ostalo je nerešenih samo nekaj popolnoma lokalnih vprašanj, ki so bila prenešana na obratno razpravo. Delavstvo se je z uspehom pogajanj soglasilo ter je pričelo dne 10. julija zopet z delom. NSZ sta pri pogajanjih zastopala strokovni tajnik tov. Vekoslav Bučar in podpredsednik hrastniške podružnice NSZ tov. Podstudenšek.

Razvitje prapora

podružnice NSZ na Javorniku bo

16. avgusta

Ob tej priliki vsi na Javornik!

JAVORNIK

Razvitje prapora. Javorniški nacionalni kovinar razvije podružnični prapor NSZ dne 16. avgusta t. l. Maršikateri bo dejal: »Čemu to, baš v času splošne gospodarske krize?« In ravno v tem času je nujna potreba, da zavedno jugoslovensko nacionalno delavstvo razvije prapor, pod katerim se bo zbiralo tudi v bodoče vse pošteno misleče nacionalno delavstvo. Ravno v tem času je potreba, da se zbiramo pod praporom, ki nosi znak čistega jugoslovanskega narodnega socializma, da pod njim pariramo vse udarce kapitalizma, da pariramo udarce z levece kot z desnice. Naš nacionalno zavedni delavec ni pre-

vratni element, on se bori in hoče le svobode, pravice do dela in zato delo tudi pošteno plačilo, da bo imel s tem delom in plačilom človeka dostojno življenje, kajti on smatra sebe az enakovrednega člana človeške družbe. Zato apeliramo na jugoslovanske nacionaliste, da pohite na dan 16. avgusta na naše razvitje prapora, da pokažemo, da je še veliko naših prijateljev, ki so pripravljeni boriti se za naše nacionalne ideale tako na gospodarskem kot tudi na socialnem polju. Nacionalisti! Naša borba še ni končana, zato v boj!

JESENICE

S podružničnega članskega sestanka. V petek, dne 17. julija t. l. se je vršil v prostorih Sokolskega doma na Jesenicah dobro obiskan članski sestanek podružnice NSZ Jesenice. Tovariš Zupan Tina je podal obširno situacijsko poročilo, v katerem je poročal o zaščiti slovenske industrije z ozirom na železarno v Zenici, o položaju delavstva pri Kranjski industrijski družbi in o predvideni graditvi novih objektov ter plavžev, pri katerih bi se zaposlilo vse v okolici brezposelno delastvo, kar bi poživelo v splošnem naše gospodarstvo. To pa ne samo v obmejnem kotu Gorenjske, temveč tudi v vsej Dravski banovini radi nakupa velike količine lesa in oglja, ki ga bodo pri novih plavžih potrebovali. — Poročilu tov. Zupana je sledilo poročilo odbora o poslovanju podružnice, nato pa poročilo obratnih zaupnikov o priganjaškem sistemu, ki se uvaja po obratih in kaznih, ki se izrekajo še za tako majhen prestop in se o kazni, ki se izrekajo v denarni globi ne obvesti prizadetega delavca, kar nasprotuje obrtnemu zakonu in delovnemu redu. Nadalje so poročali o nezadostnih zaščitnih napravah po obratih, kar tudi ni združljivo z modernizacijo in racionalizacijo obratov, kar bi se vsekakor moralo upoštevati, če vzamemo, da se je produkcija od l. 1934. dvignila za nad polovico. Veliko ogorčenje je povzročila ugotovitev, da stanovanjska križa zavzema obseg, kakor v l. 1932. Zato zahteva delavstvo, da naj zgradi KID nova delavska stanovanja. Dolžnost pa je tudi odgovornih činiteljev, da se že enkrat izvršijo predpisi stanovanjske komisije iz l. 1935, da ne bodo delavske družine propadale in se izpostavljale tuberkulozi. Kaj pomagajo na eni strani delo in žrtve za uresničenje ideje o protituberkuloznem dispanzerju, če na drugi strani zato odgovorni faktorji ne posvečajo pažnje tako važnemu vprašanju kot je stanovanjsko.

Krajevna Bratovska skladnica na Jesenicah nas naproša za objavo naslednjega razglašja: Do nadaljnjega bo ordiniral za zavarovane člane gospod dr. Keržan Bartol v bolnišnici od 7.30 do 10. ure, za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče pa g. dr. Kogoj Francišek vsak dan v bolnišnici od 14. do 16. ure. V primeru potrebe kličejo na dom k svojim družinskim članom g. dr. Kogoj vsi oni zavarovani člani, ki stanujejo v občini Dovje ter v občini Jesenice in na Dobravi, g. dr. Keržana pa kličejo na dom vsi zavarovani člani ter družinski člani, ki stanujejo v občini Koroška Bela in Breznica. — Predsednik: dr. M. Obersnel.

Razno. Odbor podružnice je že pretekli mesec razposlal na vse članstvo okrožnice z evidenčno listo kot prilogo, ni pa še prejel od vseh evidenčne liste izpolnjene. Radi tega opozarjamo prizadete, naj to čimprej izvršijo, ker taka evidenca je za organizacijo pomembne važnosti. Člane, ki so tudi še v zaostanku s članarino ponovno opozarjamo, da svoje prispevke poravnajo in s tem omogočijo blaginjo redno poslovanje. Obenem pa opozarjamo na topogledna določila, ki jih ima vsak član v članski knjižici. Proti onim, ki naše-ga opomina ne bi upoštevali, se bomo

ravnali točno po pravilih. Članske dolžnosti pa tudi še niso izvršene z vplačanimi prispevki, ampak je dolžnost vsakega posameznega člana, da se redno udeležuje članskih sestankov in vseh zborovanj, na katera vabi odbor. Prav v zadnjem času vidimo, da so nekateri o naših akcijah neinformirani. Če bi se vsakdo odzval našim vabilom, bi imel točne informacije o delu svoje organizacije. Mi mislimo, da dotični, ki se ne udeležuje sestankov, živi v zadovoljstvu. Poudarjamo pa, da ima na sestankih, zaupniških zborih in odborovih sejah vsakdo pravico iznesti svoje pritožbe, kakor tudi mišljenje o delu organizacije. Vsakdo, ki razširja neresnične vesti o našem stališču v gotovih vprašanjih, govori zlonamerno ter ovira uspeh organizacije. Iz teh razlogov opozarjamo članstvo, da se naj udeležuje zborovanj, ki so predvidena in da svoje nesoglasje iznese na teh zborovanjih. Sestanek podružnice se bo vršil v petek, dne 14. avgusta ob 7. uri zvečer v Sokolskem domu. Na njem se bo obravnavalo o položaju delavstva. — Prosvetni odbor javlja vsem obiskovalcem knjižnice, da smo nabavili večje število novih knjig in tako bo ustrezno vsem prijateljem tepega čtiva. Za jesen pa je predvidna še večja nova zbirka knjig, ki jih dosedaj nima nobena knjižnica na Jesenicah. Opozarjamo tudi zunanje članstvo, da je mogoče vsem, ki se zanimajo za čitanje obiskovati knjižnico. Vsakdo lahko dobiva knjige po svojem organizacijskem zaupniku. Knjižnica pa je odprta ob petkih zvečer od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 9. do 11. ure. — Odbor.

LJUBLJANA

Sestanek ljubljanskega članstva NSZ, ki ga je sklical ljubljanski okrožni odbor, se je vršil dne 9. julija zvečer v predavalnici Delavske zbornice. Sestanek je otvoril tovariš Simon Galjot, ki je podal besedo centralnemu predsedniku tov. Rudolfu Juvanu. Slednji je v obširnem in zanimivem govoru orisal današnji položaj slovenskega delavstva ter napore NSZ pri delu za oblažitev istega. Navzoči so izvajanjem tov. Juvana navdušeno pritrdjevali; ob koncu pa so izrazili željo, naj bi se takšni sestanki pogostejše vršili.

Ustanovni občni zbor »Bratstva«, ki bi se bil moral vršiti 14. julija, je bil preložen za nedoločen čas, ker ministrstvo za notranje zadeve še ni potrdilo vloženih pravil.

Gibanje pri cestni železnici. V zadnjem času smo imeli uslužbenci električne cestne železnice precej živahno gibanje. Šlo je za našo novo pragmatiko, katera naj bi bila »boljša« od prejšnje, in radi katere smo imeli več skupnih zborovanj in sestankov. Premlevali smo člen za členom in stavili po svojih močeh protipredloge tako, da je bila končno proti volji starejših uslužbencev od večine mlajših sprejeta. Rezultat nove pragmatike je sorazmerna razdelitev družinskih draginskih doklad in nastavitvev mlajših za »stalne«. Pri vsej tej razdelitvi družinskih draginskih doklad, pa so utrpeli starejši uslužbenci, t. j. že nastavljeni po 50 Din pri družinskem članu v dobro mlajših. Pri vsem tem pa še zdaleka ne bo rešen problem in stroj uprave Splošne maloželezniške družbe, kakor tudi ne vprašanje dolga, ki nas splošno davi in je glavni povod in vzrok, da se z vsako menjajočo se upravo menjajo tudi naše pragmatike in z njimi tudi naši dohodki. Samo ob sebi je umevno, da napredujemo pri tem vedno rakovo pot — navzdol. Ker služimo vsi v interesu mestne občine ljubljanske in njene-ga prebivalstva samega — akoravno še vedno pod krinko Splošne maloželezniške družbe d. d., bi bilo želeti, da se merodajni faktorji zavzamejo za pravično izvajanje naše nove pragmatike po njenih določilih tako, kakor je bila svoječasno sprejeta od

strani uslužbencev električne cestne železnice in ne, da se za našimi hrbti naknadno spreminja gotove člene v našo splošno škodo. Enako, kakor se štedi pri nas uslužbencih, bi bilo priporočljivo, da se začne štediti na isti način tudi pri sami upravi, kjer so še vse večje rane, nego pa naše. Čaka pa nas v resnici še ogromno delo za dosego pomirjenja in izboljšanja sedanjega stanja, a mi se tega dela ne strašimo, ker se zavedamo, da ga bomo dosegli le v vrstah in s pomočjo NSZ. — Zatorej tovariši! Ne oklevajte! Pomnožite naše vrste in se zavedajte starega slovanskega izreka: Sloga jači, a nesloga tlači.

LOKE PRI ZAGORJU.

Člansko zborovanje. V nedeljo dne 2. avgusta je sklicala tukajšnja podružnica zelo dobro uspeli shod svojega članstva, na katerem je poročal tov. Rupnik iz Ljubljane. V svojem govoru je obravnaval predvsem položaj našega rudarja v težkem in mukopolnem boju za življenjski obstoj. Dotaknil se je zgodovine stalnega propadanja našega rudarja od danes, ko je njegova propast menda na najvišji stopnji. Spomnil se je v govoru na plačilni listek nekega rudarja s 4 otroci in ženo, ki je prejel za preživljanje svoje družine v dobi 14 dni celih 193 Din plače. Pozival je oblasti, da vendar enkrat resno zagrabi za problem rapidnega gospodarskega propadanja našega rudarja v času, ko se v nekaterih krogih še vedno razmetava denar prekomernega zaslužka. Dotaknil se je tudi problema sanacije Bratovskih skladnic ter nam je v nazornih besedah pojasnil štadij in način sanacije Bratovskih skladnic, ki je baje pred skorajšnjim zaključkom. Dotaknil se je še problema zakona o splošnem starostnem zavarovanju, zakona o minimalnih mezdah in zakona za zavarovanje za slučaj brezposelnosti. Omenil je tudi razmerje, ki vlada v Medstrokovnih akcijskih odborih v lokalnem pogledu napram Centralnemu medstrokovnemu akcijskemu odboru. Zaključil je svoj govor še z razlago o pomenu in potrebi strokovne organizacije ter pozival navzoče nacionalne delavce, da se še tesneje oklenejo svoje organizacije, da bo moral organiziranega delavstva podprla težak boj za dokončno ugodno rešitev vseh v govoru nanizanih socialno-političnih in strokovnih problemov. Razšli smo se v zavesti, da smo na pravi poti in da se morda le bliža čas, ko se bomo otresli moreče skrbi za obstoj v sedanjosti in da bo prišlo do lepše bodočnosti.

RADOVLJICA

Gradbeno delavstvo se je tudi v našem srezu pričelo zanimati za organizacijo. K temu silijo vsakogar delovni pogoji, ki se od strani delodajalca izrabljajo na škodo delavcev, poleg tega pa tudi zaslužek vsekakor ne odgovarja, ako vemo, da z velikim procentom delajo mojstri. Izvzeti so samo nekateri, ki imajo razumevanje, da tudi delavec mora imeti svoje pravice do življenja. Na sestankih NSZ, ki jih je zadnji čas prirejalo, je bilo sprejetih več resolucij za izboljšanje položaja tega delavstva. V petek, dne 7. avgusta pa se je vršila na sreskem načelstvu razprava med zastopniki delavstva in delodajalci. NSZ je zastopal tovariš Zupan Tine. Razgovori pa niso imeli radi odpora nekaterih mojstrov zaželenega uspeha. Na sporazum, ki je bil predložen sta dosedaj pristala stavbenik g. Regovec Miloš z Jesenice in g. Jenko Ivan z Javornika. Utemeljevanje drugih in bojazen uveljavljanja zakonodaje, je brezpredmetna, ker izpolnjevanja iste je tudi brez tega sporazuma za vsakogar obvezna. Vsekakor pa so izjavljali, da so pripravljeni ob novem letu pristajati na sporazume. Radi tega apeliramo na vse prizadete delavce, da stopijo v organizacijo, ker bo le na ta način mogoče izboljšati položaj. Posamezniki naj se obračajo na zaupnike ali naravnost na podružnico NSZ na Jesenicah.

MARIBOR

Naša podružnica NSZ za Maribor in okolico se lepo konsolidira in razvija svoje delovanje v vseh naših tovarnah in podjetjih. Predvsem smo posvetili svojo pozornost tekstilnemu delavstvu, katerega večina tvori naša organizacija. Toda tudi ostalo delastvo kaže vedno večje zanimanje za organizacijo. Zaradi težke obolenosti tov. predsednika Mačka in preselitve nekaterih tovarišev, se je odbor podružnice izpopolnil, kar daje upanja na čim večji razmah podružnice. V nedeljo, dne 2. avgusta smo imeli širšo sejo, katere se je udeležil tudi centralni predsednik tov. Juvan. Po daljši in stvarni razpravi so bili storjeni soglasni sklepi, ki jamčijo za enoten, solidaren nastop v vseh organizacijskih zadevah. Zavedamo se velikega pomena NSZ za mesto Maribor, zato smo podredili vse osebne malenkosti velikim skupnim ciljem, ki nas vodijo v lepšo in boljšo bodočnost.

MEDVODE

Delavstvo vstopa v NSZ. Naša podružnica zaznamuje prav lepe uspehe. V papirnici in tovarni tanin je že večina delavstva organizirana v NSZ. Sedaj pa se je pridružilo tudi še delavstvo tovarne Medić in Zankl, ki je korporativno pristopilo v NSZ. Storili bomo vse, da se bo delavstvo prepričalo, da je le v skupnosti in v organizaciji mogoče doseči večje uspehe. Vsi zadnji sestanki dokazujejo, da je delavstvo na pravi poti.

Delavska veselica. Od časa do časa tudi mi delavci čutimo potrebo, da se pozabavamo in tako vsaj nekaj uric pozabimo na vsakdanje muke in težkoče, ki nas tarejo. Zato smo priredili dne 19. julija veliko delavsko veselico, ki je tako v moralnem kot materijalnem pogledu odlično uspela. Na programu smo imeli vse polno zabavnih točk, pa tudi z lepimi dobrotki tombole, smo marsikoga razveselili. Na veselici so sodelovali tudi tamburaši ljubljanske podružnice NSZ, ki so zasvirali več poskočnih. Igrajo oldično, tako da jih lahko vsem podružnicam za njihove prireditve prav toplo priporočamo.

ŽERJAV — ČRNA

† Jožef Ažman. Kmalu po velikonočnih praznikih, dne 27. aprila t. l. je umrl tov. Jožef Ažman. Rodil se je leta 1879, na Koroškem. Pri mežiškem rudniku pa je bil zaposlen od oktobra 1905 do srede aprila letošnjega leta, torej nad trideset let. Kot človek je bil mirnega značaja ter vrl narodnjak. Bil je član Narodne strokovne zveze od ustanovitve njene podružnice v Žerjavu. Vrllega tovariša bomo ohranili v blagem spominu. Naj v miru počiva!

ŽIRI

Napredujemo. Zanimanje za našo organizacijo vedno bolj narašča. Člansko zborovanje dne 11. julija je to jasno pokazalo. Na tem sestanku je poročal predsednik izvrševalnega odbora tov. Juvan, katerega izvajanje so odobraval vsi, tudi povabljeni zastopniki druge organizacije. Ob tej priliki se je ugotovilo, kako grdo izkoriščajo nekateri mojstri čevljarske pomočnike. Poleg sramotnih plač se tudi ne držijo zakonitih predpisov o nadurah. Z akordnim delom se delavci samo izkoriščajo. Vsi delavci prihajajo do zaključka, da je njih rešitev le v strokovni organizaciji, zato že skoro ni več čevljarskega delavca, ki ne bi bil organiziran. Sklenili smo podvzeti vse korake, da se položaj našega delavca čimprej izboljša. Uverjeni smo, da bomo zmagali, če bomo složni. Zavedamo se, da je le v skupnosti naša rešitev.